

ardziv

The Official Publication of the Armenian Youth Federation of Canada
2015 - vol. 1 | 2015 - թիվ 1

արհիվ

**ՀԱՅԵԱՅՔԻ ԴԵՊԻ
ԲԱՐՁՈՒՆԵՆԵՐ**

SUPPORT SYRIAN ARMENIANS

We need your donation today in helping ensure the survival of Syria's Armenians.

www.supportsyrianarmenians.ca

Ardziv is published by the Armenian Youth Federation of Canada and distributed free of charge within the community for those who strive for the national, social and economic liberation of the Armenian people.

The opinions expressed in Ardziv are not solely and necessarily the opinions of the Armenian Youth Federation of Canada. Ardziv encourages all Armenian youth to express their thoughts freely in this publication.

Financial contributions may be made to the following address:

**45 Hallcrown Place
North York, Ontario
M2J 4Y4**

Cheques should be made payable to "Ardziv Magazine"

If you would like to contribute to Ardziv, please submit your articles to ardziv@ayfcanda.org. You can also submit your material directly on our website at www.ardziv.org/contribute

Contributors

Lena Tachdjian
Ara Ghougassian
Chris Joly
Rupen Janbazian
Varak Babian

Creative Director

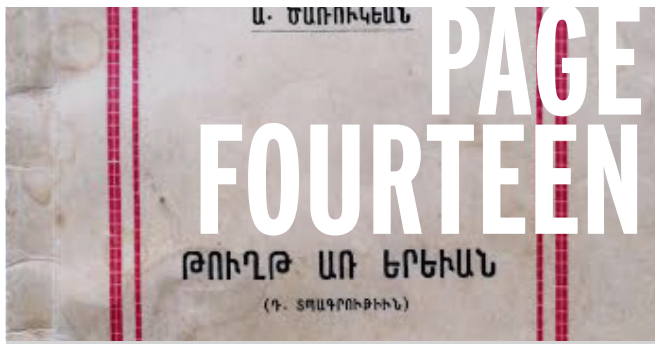
Roubina Keushkerian

Managing Editors

Rupen Janbazian
Varak Babian

Special thanks to

Hasmig Babian

IN THIS ISSUE

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Editorial	pg 4
Տեսակէտ - From Our Readers	pg 5
Skip Water, Guzzle Vodka: Health Hearsay in Armenia	pg 6
Պոլսոյ Թօմոն Հարցազրոյց Պոլսոյ «Արաս» հրատարակչատան հիմնադիրներէն՝ Եղուարդ Թովմասեանին հետ	pg 8
Armenian Genocide - The Invisible Wound	pg 12
Ես, դուն, ան...	pg 14
Keeping Our Gazes Upwards: A Brief History of Armenian Astronomy	pg 15
Անդրանիկ Ծառուկեան - Մանկութիւն չունեցող յեղափոխականը	pg 18
Unusual Meets Usual	pg 21
People Talk	pg 24
Կ'արժէ... Take a Look...	pg 25
The Artist's Studio	pg 26

EDITORIAL

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

WE ARE PUTTING OUR BRIEF THOUGHTS TOGETHER IN THE DEAD OF WINTER – A TIME ON THE CALENDAR THAT CLIMATOLOGISTS AGREE IS THE MOST UNFORGIVING AND MOST DEFINITIVE OF THIS CRUELEST SEASON.

We try to keep our optimism afloat and cling to the occasional bursts of sunshine that peak through amidst double-digit dips into the negatives, living for the brief reprise of unseasonably warm afternoons. It seems that we are all marching along in some sort of unified confusion – skeptical that we manage to survive this yearly deep freeze and wondering how to make it to the early days of spring without succumbing to seasonal hibernation – all while clinging onto the few joyful moments that find us in some great and elaborate snow globe being shaken about.

We wonder if you agree that our mood is in a bit of a hodgepodge during this icy blue time. We cannot help but vacillate amongst the deep seasonal “blahs” that make days outside of winter covers seem truly for the mad, and the bursts of romanticism we cannot help but experience when we are safely indoors and fat snowflakes dance from the heavens. Occasionally we remember our new generation designation as ‘first-generation Canadians’ and trudge outdoors for moments of Canadiana – ice skating, tobogganing or any sort of seasonal appreciation.

Perhaps it is these widely differing moods that make this issue’s content similarly wide-ranging. We are lucky enough to have contributors discuss everything from Armenia’s history of astronomic appreciation to a new feature that juxtaposes the tastes of some of our youngest community members with some of our more seasoned faces. We have tried to have this issue reflect the many moods we cannot help but experience during our yearly countdown to spring days ahead: frustrated at times, occasionally deeply contemplative and often on the lookout for a brief and entertaining respite.

Needless to say, this spring is a special one for our communal experience. As Diasporan communities worldwide commemorate a century of accomplishments and grapples, we work to narrow and intensify our focus. Come this spring, we will have to set aside the hodgepodge and our somewhat frantic foci and narrow our attention to the most important historic moment in many of our lifetimes – a cumulating focus of the intersection between our past, present and future. We surmise that this is our brief break before our April of Apriils begins. Until then, stay warm...

Այս միտքերը թողթին կը յանձնենք ձմրան խիստ ցուրտ օրերուն, որոնք երբեմն այս երկրին մէջ կրնան բաւական դժման ըլլալ:

Թէեւ դժուար, սակայն մեր լաւագոյնը կը փորձենք ընել լաւատես ըլլալու, երբ պատահական արեւաշող մը հեղքելով ձմրան խիստ ամպերու կոյտը կը ջերմացնէ մեր հոգիները: Այո՛, Գանատայի մէջ այս եղանակը մութ է, բայց ունի նաեւ իր լաւ կողմերը՝ հաճելի պահերը: Կը փորձենք «թաթխուիլ» այդ բոլորին մէջ, կը դաժնանք, կը շմշկենք, հոգնախաղ կը խաղանք, միշտ այդ համոզումով թէ որպէս առաջին սերունդի «գանատացիներ», պարտականութիւնը ունինք այդ բոլորին մաս կազմելու:

Հետեւաբար, գանատական ծնունդը ունին մեր մէջ արթնցնելու յատկութիւնը զանազան տարբեր զգացումներ. ուրախութիւն, տխրութիւն, երբեմն նոյնիսկ լաւը վատին հետ խառնելով: «Արծիւ»-ի այս թիւի պարունակութիւնը նոյնպէս լայն է իր պէսպիսութեամբ: Ունինք զանազան յօդուածներ, զանազան նիւթերու շուրջ: Ուրախ ենք նաեւ ներկայացնելու մեր նոր սիւնակը՝ «Ես, դուն, ան...», որուն էջերուն մէջ պիտի հրամցնենք ձեզի, գաղութի հին ու նոր սերունդներու զանազան ու ալլազան կարծիքները:

Ու հիմա կը սպասենք գարնան. գարուն մը որ կը տարբերի այլ գարուններէ եւ մեծ նշանակութիւն ունի մեր բոլորին համար: Մինչ աշխարհասփիւռ հայ ժողովուրդը կը պատրաստուի ոգեկոչելու մեր հարիւրամեայ ցաւը ու տօնելու մեր դար մը նուաճումները, ժամանակը հասած է որ կեդրոնացնենք մեր հիգերը եւ հշդենք մեր կիզակէտը: Այս գալիք գարնան, մէկ կողմ դնենք մեր տարակարծութիւնները եւ տեսակէտները: Կեդրոնանանք եւ յանգինք մէկ եզրակացութեան, մէկ պայքարի շուրջ եւ մէկ ու միասնական կիզակէտի մը վրայ – կիզակէտ մը, որ պիտի հանդիսանայ մեր անցեալի, ներկայի ու ապագայի խաչմերուկը:

Ձմեռը համարենք այն կարճ դադարը, նախքան մեր «Ապրիլներու Ապրիլ»-ի սկիզբը: Մինչ այդ փորձենք տաքուկ մնալ...

FROM OUR READERS

STORIES

Արծիւը իր «Տեսակէտ» սիւնակին մէջ սիրով տեղ կու տայ ընթերցողներուն կարծիքներուն, գաղափարներուն, թելադրանքներուն եւ առաջարկներուն, յուսալով որ անարձագանանք չմնար: Ձեր ե-նամակները կամ գրաւոր նամակները կրնաք դրկել հետեւեալ հասցէներուն՝ ardziv@ayfcanada.org /Ardziv magazine - 45 Hallcrown Place, Toronto, Ontario M2J 4Y4

Ardziv magazine welcomes mail from our readers. Please feel free to send your comments, ideas, suggestions or concerns to ardziv@ayfcanada.org /Ardziv magazine - 45 Hallcrown Place, Toronto, Ontario M2J 4Y4

I'm a bit sad to write that I am one of those suburban Armenians who has not really been part of community life in any shape or form. Living just outside of Clarington means that I can't say much about the community in Toronto and I've only managed to attend a SummerFest or two at the agoump. A couple of summers ago, I spent a few weeks volunteering in Armenia and was embarrassed to be asked about the community around Toronto and not be able to say much.

I know this is mostly my doing as I would often balk at the suggestion to be more involved, not really knowing what that means. The few times my family has made it to the agoump, I didn't really know what to expect and I guess a massive festival under a tent probably isn't the best time to feel like I belong. I guess as time and real life made things even busier, my Armenian-ness has been something I have held at an arm's distance. I think that has made me feel a bit guilty and I guess it's this guilt that pushed me to write this letter.

A few weeks ago, my family and I had had one of our bi-annual dinners at my aunt's house in Toronto and we were talking about the work I am doing with New Media and Communications for school. My aunt jumped up from her seat and brought out

your magazine. She had been at the hairdresser and had been flipping through it while she waited, and thought I might think it was "cool".

Honestly, I wasn't expecting anything all that "cool"; I don't even know what I was really expecting, but it definitely wasn't what I found. I spent some time with the magazine and found that it's both informative and entertaining. You can tell there is a lot of heart put into it and it seems like there is a very personal edge to the stories. I was happy that it wasn't all about loss and death or about fear of the "other"- something that might be my stereotype to conquer.

Anyway, I appreciate small batch printing and the 'zine culture and I try to support it whenever possible. I'm not quite sure where you fit on that spectrum but I have been reading your archived issues online and have been enjoying them.

As my own personal bid for a bit of Armenian-ness, and as a show of support for the dying trade of small scale 'zine publication please send me a subscription and consider me a new fan.

Keep up the great work, Ardziv deserves the recognition.

Steve

SKIP WATER, GUZZLE VODKA: *health hearsay in Armenia*

By: Lena Tashjian - Yerevan, Armenia

I experienced many “firsts” in Armenia. The first time I rode on a military truck or saw a cow leg being transported in a taxi was in Armenia. It was also the first place that I had ever heard the idea that “water makes you fat”—and heard it repeated by coworkers, friends, strangers, bosses and students. My first double-take at this “fact” was after my boss had finished her seventh cup of coffee before the end of the work day and was wondering aloud about why she was experiencing yet another headache.

The reality was, my “tourist” stainless steel water container was always made fun of in the office and I couldn’t remember the last time I had seen her reach for a glass of water, so I had reason to suspect she was getting her frequent headaches from dehydration—and the coffee was only adding to that. As I casually asked her if she had been alternating her coffees with water throughout the day, she immediately replied with “*bayts ouzoum em niharel*” (but I want to lose weight). For the next half an hour, work was put on hold in our office because everyone had joined in on the “water debate”. While no resolution was agreed upon, it became clear that my boss (and so many others) had never become accustomed to drinking any water on its own because, as she put it, it was known to make you “chagh” (fat). What surprised me more than this sentiment was the number of people in our office that agreed with her—some who extolled its benefits but would take a pass so as not to suffer the aforementioned bogeyman consequences.

Surprisingly to my innate North American sensibilities, throughout my 3+ years of living in Armenia, I have heard this rationalization more times than I could possibly count – by youth, by elders, by professionals, by students, by men and by women. When I held a nutrition workshop at SheFighter’s self-defense classes, my encouragement of making sure to remain hydrated was surprisingly the most “controversial” thing I said. While many seemed to hold steadfastly to their negative views on water, few had given me actual reasons as to why—usually confirming it was “grandmother wisdom”. And you don’t question grandmother wisdom. I would soon come to discover the many health myths floating around as accepted truth in Armenia.

Vodka as a universal heal-all miracle beverage is another one of my favourite ones. You could have a cold, have hurt your back, have a fever, have indigestion, etc., and most local Armenian families would just tell you to take a shot of homemade vodka. The only exception was when my roommate was told by her then host-father to “snort the vodka” for a cold she had caught.

Whether she did it or not will remain her secret. I remember during a trip to Artsakh, my host-family had a great breakfast spread – filled with vegetables, fruits, cheese, eggs, bread and honey, and a *Jermuk* bottle filled with homemade mulberry vodka. Our host dad poured all of us a shot—despite our protests, and told us it would keep us warm and healthy in the winter – it was essentially “preventative medicine”. We decided not to argue and had a buzzed morning—healthy and warm as an ox.

Alongside staying away from water and guzzling vodka, another trend that is hard to miss is the high intake of white bread. With every meal, there is a basket of white bread – often with dishes that have no use for it. A particularly vivid anecdote in this regard was when we decided to eat dinner at the office together after a long and draining day. My coworkers had made fried potatoes, pasta, boiled vegetables and had tomatoes, cucumbers, cheese and yogurt as well. We all sat to eat and my boss pointed out there was no bread. Even though there were potatoes and pasta, we essentially had to wait until her son ran to the quickest shop, bought two large loaves of white breads, cut them up, and placed them by our food for the meal to be complete. Once my friend’s host-grandfather even told her to eat bread with her meals so that her “stomach wouldn’t hurt”.

However absurd and counter-productive some of these widely-held ideas may seem to us, by asking questions and setting aside our judgement, it is compelling to hear the reasons behind their apparent madness. The “water-makes-you-fat” myth is one where no matter how much I disagree with (sorry Tatik!), I can understand the often closely linked advice that comes with it: avoiding quickly chugging water. As explained by my host-sister, common thinking dictates that water would make you fat because when you have too much in one time, you become bloated. While that is right, it seems a little bit of ‘broken telephone’ happened along the way and the end message was that water itself can make a person gain weight.

With the high intake of white bread, after asking around, local friends told me that during the “dark years”, bread was of course the cheapest thing to buy in terms of food. So with every meal that was often too little, and especially in winter, they had an abundance of the cheapest food in order to actually get full. Some habits just die hard – especially when there was a reason for them at the time.

While there are many health myths in Armenia, there is also a refreshing amount of common sense when it comes to therapeutic and medicinal uses of herbs and plants. Armenia was the first place I had ever had nettle soup. Nettle, commonly seen as a weed in Canada, is used in teas and in food in Armenia. As an adaptogen high in iron, people obviously knew it was good for them and incorporated it into their eating habits. The same goes for mint and thyme. While in Canada I would have to go to health-food stores to get packaged and often processed forms of mint or thyme tea, in Armenia they are naturally dried and ready to use, and can be found anywhere from the shugas (markets) to chain supermarkets.

A popular dish that originated in Artsakh—*jingalov hats* (lavash bread stuffed with herbs), is said to have over twenty herbs in it (which include some that I mentioned), again, made during wartime; a time when people had to survive with

whatever they could get their hands on. Armenia was also the first place I had ever eaten or heard of *basoots dolma* (Lenten dolma). While dolma itself has become a staple dish throughout the world, I have yet to see the basoots version anywhere else. It is a pickled cabbage leaf packed with three different types of beans and legumes, grains, and mixed with spices. Protein, combined with a shot of B12 in one dish. I would have to go to special vegan restaurants in Canada to find anything so nutritious...and pay quadruple the amount.

As is the case anywhere, there is the good, the bad, and the downright strange in Armenia. While I will continue to drink my water and encourage others to do the same, I have also learned so much from locals here on nutrition. And during the cold and harsh Armenian winter, a little extra vodka can be a good thing!

□

Պոլսոյ Թօմոն

Հարցազրոյց Պոլսոյ «Արաս» հրատարակչատան հիմնադիրներէն՝ Եղուարդ Թովմասեանին հետ

Պոլսոյ Պէյօղլու թաղամասին մէջ գտնուող «Հրտիվեալ Փալաս» կոչուող պատմական շէնքի գետնայարկը կը գտնուի «Արաս» հրատարակչատունը: Թօմոն (Եղուարդ Թովմասեան) հրատարակչատան հիմնադիրներէն է ու մշտական ներկայութիւն մը Պոլսոյ հայ համայնքէն ներս. ունի մեծ մօրուք մը, փայտէն ժպիտ դէմքին եւ հազար ու մէկ պատմութիւն: Շաբաթ մը առաջ Թօմոյին ծանօթացայ, սակայն կարճ էր հանդիպումը: Որոշեցինք կրկին պայմանաւորուիլ, ու այսօր վերադարձած եմ հրատարակչատուն հետը գրուցելու: Բնծի թէ կը հրամցնէ ու առանց ժամանակ վատնելու կը սկսի պատմել...

Չարենց Եւրոպա չգացած, 1922-ին Աւետիք Բսահակեանին հետ միասին այս քաղաքը կու գայ: Լաւ չենք գիտեր թէ տա՛սը օր կը փայ, տասներեքի՛նգ օր կը փայ...չենք գիտեր: Բայց գիտենք թէ շատ երկար չի փայր: Խօսք կայ որ այս շէնքը (որուն մէջ կը գտնուինք հիմա ու կը պատկանի Գարակէօգեան հիմնարկին) ժամանակին պանդոկ էր ու Չարենց այստեղ փացեր է: Այս շէնքը պատմական շէնք է: Իր «Իսթանպուլ» խորագրով բանաստեղծութեան մէջ «Բերա Փալասին» մասին ակնարկութիւններ ալ կան, ուրե՛մ կրնայ հոն ալ փացած ըլլալ: Վստահ չեմ, բայց այստեղերը շրջեր է, անպատճառ: Այն բանաստեղծութեան մէջ այս քաղաքը կ'անուանէ «միջազգային պոռնիկ»-ը, ու ճիշդ էր...իսկապէս հետաքրքրական վայր մըն է սա:

Սկսինք սկիզբէն. Ո՞ր ծնած էք:

Պոլիս ծնած եմ, 1949-ին, Ետիքուլէ ըսուած թաղամասը՝ Սամաթիա: Այնտեղ, մեր թաղի դպրոցը՝ «Անարատ Յղութիւն» Վարժարանը յաճախած եմ: Նախակրթարան աւարտելէ ետք՝ Սկիւտարի Սուրբ Խաչ Դպրեվանքը անցած

եմ ու «լիսէն» այնտեղ աւարտած եմ: Այնտեղ է որ անունս Թօմօ եղաւ: Դպրեվանքի տարիներուս, դասարանիս մէջ երեք Եղուարդներ կային, ուրե՛մ զիս Թովմաս սկսան կանչել: «Թովմաս»-ը շուտով կրճատումի ենթարկուեցաւ եւ դարձաւ «Թօմօ». ինչպէս Սարգիսը կը դառնայ Սագօ, Տիգրանը կը դառնայ Տիգօ, եւ այլն:

Ապա, անցած եմ Իսթանպուլի Պետական Համալսարանը, ուր գրական բաժնէն ներս դասական լեզուներ ուսանած եմ՝ հին յունարէն եւ լատիներէն: Նոյն ժամանակ գրաբար սորվելու համար մասնաւոր դասեր կ'առնէի պատրիարքարանէն ներս: 1960-ին տեղափոխուեցանք ու հաստատուեցանք Պաքըր գիւղ: 1970-ին ամուսնացայ Փայլինէի հետ: Այն ատեն, ան նախակրթարանի ուսուցչուհի էր, առաջին դասարանէն մինչեւ հինգերորդ: Փայլինէն ու ես սկսանք աշխատակցիլ «Մարմարա» օրաթերթին: Պոլիս երկու օրաթերթ կայ «Ժամանակ» եւ «Մարմարա»: «Մարմարա»-ին կամաւոր աշխատակիցներն էինք, ու ամէն ուրբաթ մանկական էջ կը պատրաստէինք: Ու այդ տարիներուն, մեր ընկերներուն հետ միասին սկսանք գիրքեր հրատարակել. գոնէ տարին մէկ հատոր:

Ի՞նչ հրատարակեցիք:

Նախ հրատարակեցինք Մկրտիչ Մարկոսեանի՝ «Մեր այդ կողմերը». յետոյ՝ Պուրմայեանի յօդուածները, Յակոբ Մնձուրի, եւ այլն: Մկրտիչ Մարկոսեանը երեք եղբայրս է. ժամանակին Դպրեվանքի տնօրէնն էր: Անոր պատմուածքները թրքերէնի թարգմանեցինք, հրատարակեցինք եւ մեծ ընդունելութիւն ունեցաւ: Այդ տարին որոշեցինք հրատարակչատուն մը հիմնել եւ այս գործերով մենք մեզ տեսնել:

Հրանդ Տինքը այն օրերուն գրախանութ մը ուներ եւ գիրք կը վաճառէր։ Ես իրեն առաջարկեցի որ Մկրտիչին հետ միասին հրատարակչատուն մը բանայ։ Մի քանի ժողովներ գումարեցին այս նիւթին շուրջ. թերեւս չորս հինգ անգամ։ Ու օր մը ինծի կանչեցին ու ըսին որ առանց ինծի պիտի չըլլար. կ'ուզէին որ ես ալ մաս կազմեմ։ «Գաղափարը տուիր՝ շատ լաւ, բայց գաղափարը տալով մի շէշտ օտ մի բաւարարուիր»։ Ըսին։ Այսպիսով 1993-ին, «Արաս» հրատարակչատունը հիմնեցինք երեքս՝ երեք եղբայրս Մկրտիչը, փոքր եղբայրս Հրանդն ու ես։ Այս շէնքին 2-րդ յարկը փոքր սենեակ մը վարձեցինք ու սկսանք մեր աշխատանքը։

Երեք տարիներ յետոյ, Հրանդը գաղափար մը ուներ շաբաթաթերթ մը հրատարակելու։ Ես իրեն ըսի որ այս հրատարակչական ձեռնարկը յաջողեցնել էտք կը սկսինք այդ մէկը, բայց չկրցանք համաձայնիլ։ Անատոլեան իր կրթութեան համաձայն, արտօնութիւն ուզեց բաժնուելու ու սկսելու շաբաթաթերթը։ Ինչպէս տղայ մը իր հօրմէն արտօնութիւն կ'ուզէ բան մը ընելու այդպէս ալ ինքը ուզեց։ Այստեղի հին սովորութիւնն է այս։ «Ա՛յ պապամ. Ի՞նչ արտօնութիւն պէտք ունիս», ըսի. ու այսպէս, Հրանդը բաժնուեցաւ այս հաստատութենէն ու գնաց, հիմնեց «Ակօս»-ը՝ Աննա Թուրայի, Լուիզ եւ Տիրան Պաքարներու հետ, Մեսրոպ Պատրիարքին մեծ աջակցութեամբ։

Լաւ եղաւ. մենք այս գծով շարունակեցինք ու յաջողութիւն ձեռք բերինք, ինք ալ այդ գծով մեծ յաջողութիւններ ձեռք բերաւ։ Կարծես Թուրքիոյ մէջ երկուքին ալ («Արաս»-ի եւ «Ակօս»-ի) պահանջքը կար, ուրեմն երկու ձեռնարկներն ալ կը կարծեմ որ պահանջներուն լրիւ գոհացում տուին։ Մաքուր, լրիւ գոհացում։ Լաւ որ այդպէս եղեր է։ Բախտը բերաւ ըսենք, որ այդպէս եղեր է, ու մինչեւ օրս, երկուքը

քոյր-եղբայր հաստատութիւններ են։ Մեր գաղափարները նոյնն են. մեր նպատակը նոյնն է։

Ի՞նչ է երկու հաստատութիւններու նպատակը։

Նպատակը հետեւեալն է։ Մեր հարեւան ժողովուրդը, այսինքն թուրք ժողովուրդը եւ մենք հայերս, հարց մը ունինք իրար միջեւ։ Մէկ ամիս ետք հարիւր տարեկան պիտի ըլլայ այս հարցը։ Ոմանք կ'ըսեն տեղահանութիւն, ոմանք կ'ըսեն ցեղասպանութիւն. հարիւր տարիէ այս հարցը չէ լուծուած։ Ցեղասպանութիւն էր, հարց չկայ այդ ուղղութեամբ։ Ես երրորդ սերունդն եմ. ունիմ տղայ եւ թոռնիկ։ Ես չեմ ուզեր իմ թոռնիկիս այս հարցը այսպէս լալ ու ողբալով ձգել։ Ուրեմն պէտք է աշխատինք որ հարեւան ժողովուրդին հետ լեզու գտնենք։ Պէտք է ձեւ մը գտնել որ այս հարցը լուծուի։

Ես հասարակ մարդ եմ ու կը խորհիմ որ արուեստով իրար պիտի հասկնանք։ Հարիւր տարիէ թուրք պետութիւնը իր ժողովուրդէն պահած է իրականութիւնը ու այս պատճառով, ներկայ թուրք հասարակութիւնը գիտակցութիւնը չունի թէ ո՞վ է հայը, թէ ի՞նչ պատահեր է հարիւր տարիներ առաջ։ Երբեմն կը հարցնեն ինծի «դուն որտեղ է՞ն եկած ես»։ Մարդը գէշ իմաստով չի հարցներ. չի գիտեր ու անոր համար կը հարցնէ։ Ես ալ կ'ըսեմ հազար, երկու-հազար, երեք-հազար տարիէ հոս եմ, ու երեսու կը նայի. անգիտակից է։ Ուրեմն այս անգիտակից ժողովուրդին, անգիտակից զանգուածին պէտք է մենք հասկցնենք, տրվեցնենք թէ ո՞վ է հայը, ո՞վ է հայ ժողովուրդը։ Պէտք է իրենց ծանօթացնենք մեր գրականութեան, մշակոյթին, պատմութեան։ Եթէ հասարակ ժողովուրդը հասկնայ թէ ինչ էր եղած-դարձածը, այն ատեն հաշտութիւնը աւելի դիւրաւ պիտի ըլլայ։ Նոյնիսկ երկու ժողովուրդները պետական գետնի վրայ աւելի լաւ պիտի

հասկանալի իրարու ու աւելի դիւրաւ պիտի լուծեն իրենց միջեւ ունեցած հարցերը: Եթէ հասարակ ժողովուրդը չգիտնայ պատմութիւնը, չի կրնար պահանջք ներկայացնել իր պետութեան ու կառավարութեան: Եթէ թուրք ժողովուրդը գիտնայ թէ այս է հարցը՝ իր քուէներով, իր խօսքերով, իր աշխատանքով թուրք պետութեան կրնայ ըսել թէ այս հարցը այսպէս պէտք է լուծուի: Եթէ անտեղեակ մնայ, չ'ըսէր եւ պետութիւնը բան մը չ'ըներ:

Ըստ ձեզի, բաղդատած հինգ կամ տասը տարիներ առաջուայ կացութեան, ի՞նչ ձեւով փոխուած է Թուրքիան եւ Թուրքիոյ հասարակականութիւնը այս հարցերու նկատմամբ:

Քսան տարիներ առաջ կրնայի՞նք երեւակայել թէ Անգարայի Պետական Համալսարանէն ներս, Հրանդ Տինք Հիմնադրամի կողմէ կազմակերպուած՝ թուրք եւ հայ յարաբերութիւններու եւ սահմաններու բացման մասին խորհրդածոյով կրնար կազմակերպուիլ: Մօտ տասը տարի առաջ, երբ առաջին անգամ ըլլալով նման խորհրդածոյով մը ձեռնարկուած էր, մարդիկ յարձակեցան հակիրթներով, լոյիկներով եւ քարերով. պետական պաշտօնեաներ, երեսփոխաններ ու նախարարներ աներեւակայելի ձեւով դէմ կեցան այս հարցին: Հիմա տարբեր է:

Գրականութիւնը, արուեստը, սինեման, թատրոնը, երգը, պարը, այս բոլորը միջոցը պիտի ըլլան իրարու աւելի լաւ հասկնալու: Ես ու «Ահմետը» եթէ ձեռք-ձեռքի կարենանք շուրջպար մը դառնալ՝ այն ատեն իրարու աւելի լաւ պիտի հասկնանք: Պիտի պարենք, քիչ մը քրտնինք, յոգնինք, ու պիտի նստինք ու սկսինք խօսելու: Առանց երկխօսութեան այս հարցը ինչպէ՞ս կրնանք լուծել: Անկարելի է:

«Արաս» հրատարակչատունը ինչպէ՞ս օգտակար կ'ըլլայ այս երկխօսութեան:

Գիրքեր կը թարգմանենք ու կը հրատարակենք: Հայերէնէն, ֆրանսերէնէն, անգլերէնէն կը թարգմանենք: Անշուշտ նիւթը հայկական հարցի մը հետ առնչուած պէտք է ըլլայ եւ կամ գրողը պէտք է հայ ըլլայ: Եթէ օտար է գրողը, ուրեմն հայ նիւթի մը շուրջ պէտք է ըլլայ գիրքը: Այսինքն պրագմատիկական գրականութիւնը մեզի չի հետաքրքրեր... ո՞չ ալ գանատականը: Մենք կը հետաքրքրուինք այն գրքերով, որոնք հայկական երես մը ունին:

Մենք այստեղ շահաբեր գործ մը չենք ձեռնարկեր: Նիւթական ակնկալութիւն չունինք: Հիմնարկի ձեւով կ'աշխատինք, ո՞չ թէ շահ ընելու նպատակով: Այս գործը պէտք է մէջտեղ ելլէ ի գին ամէն բանի: Անշուշտ պաշտօնական ձեւով հիմնարկ մը չենք: Շահելու նպատակով չենք աշխատիր, այդ ըսել կ'ուզեմ:

Մօտ հարիւր-յիսուն գիրք հրատարակած ենք քսանըմէկ տարիներու ընթացքին, քառասուն հատը հայերէնով իսկ հարիւր-տասը՝ թրքերէնով: Կան գիրքեր որոնք մէկէ աւելի լեզուով հրատարակած ենք. նոյնիսկ վերջերս գիրք մը հրատարակեցինք քրտերէնով:

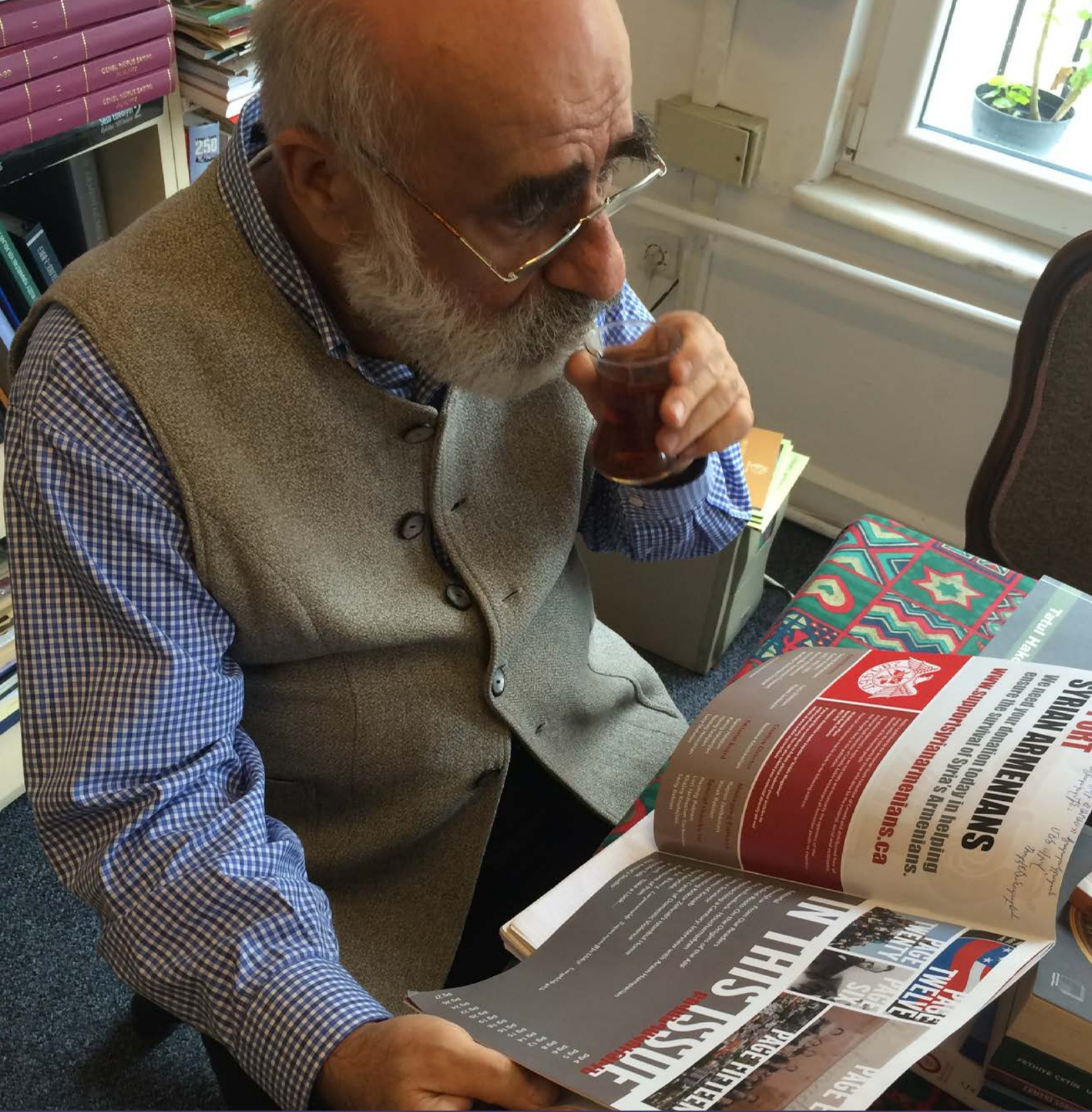
Պոլսահայ ներկայ կեանքին ընդհանուր պատկեր մը կրնա՞ք ներկայացնել: Դպրոցներու, եկեղեցիներու եւ առ հասարակ համայնքին ներկայ վիճակը ինչպէ՞ս կը գնահատէք:

Դպրոցներու աշակերտութեան թիւը կը պակսի օրէ օր. միջին հաշուով երեք-հազարի շուրջ է այս վայրկեանիս: Քսան եւ աւելի դպրոցներ կան: Ամէն կիրակի եկեղեցիներէն ներս խոտնեւոր բազմութիւն չ'ըլլար, բայց եւ այնպէս տօնական օրերուն, հինգ տաղաւարներուն ժամանակ կը լեցուին:

Հայախօսութիւնը դժբախտաբար կը նահանջէ: Ներկայ պոլսահայութիւնը 1960-էն ետք գաւառներէն գաղթողներէ կազմուած է: «Հին Պոլսեցի» ըսուած ազնուականները չեն մնացած: Այդ խաւին մէկ մասը գաղթեց իսկ միւսը արդէն մահացաւ: Համայնքին մեծ մասը Կեսարիայէն, Տիգրանակերտէն, Մեքաստիայէն եւ այլ գաւառներէ եկած են ուր հայկական վարժարաններ գոյութիւն չունէին: Հայերէն ո՞ր պիտի սորվէին: Կարելի չէր: Անոնք որոնք այսօր թրքերէն խօսքով «քէօր-թոփալ», այսինքն «կոյր ու կադ» հայերէն կը խօսին, իրենց գաւակներուն հետ սորված են լեզուն: Մայր, հայր դարձած են, գաւակը դպրոց գացած ժամանակ է որ հայերէն սորված են: Այսինքն երեսուն, երեսուն-հինգ տարեկանին սկսած են լեզուն սորվիլ: Օրինակ, մայրս երեսուն-հինգ տարեկանէն ետք սորված է հայերէնը: Ու ճիշդ այս պատճառով անոր հայերէնը «Բէօր» եւ «թոփալ» է. կոյր է ու կադ: Ներկան այս է: Մենք հայերէն գիրքերը կը տպենք հինգ-հարիւր օրինակով ու հազիւ հինգ տարուան մէջ կը սպառուի բոլորը: Այսինքն ամէն մէկ գիրքէն տարին հազիւ հարիւր հատ կը վաճառուի:

Ես յիսուն կամ նոյնիսկ հարիւր տարի առաջ գրուած յօդուածներ յաճախ կը կարդամ: Բոլորին մէջ կը գրուէր թէ Պոլսոյ գաղութը վերջանալու, մեռնելու վրայ էր, նոյնիսկ այն ատեն: Պոլիսը չվերջացաւ ու չմեռաւ: Ինչպիսի՞ ժառանգութեան մը վրայ նստած ենք որ մեր հօր, մեծհօր ժառանգը անդադար կ'ուտենք ու չենք կրնար վերջացնել: Այսպիսի մեծ հարստութեան մը մէջ կ'ապրինք: Բախտաւոր ենք. ես ինծի բախտաւոր կը զգամ որ այսպիսի մէկ ժառանգութեան վրայ նստած՝ կ'ուտեմ այդ հարստութիւնը: Միշտ գանգատ ունեցած ենք եւ դեռ կ'ունենանք, բայց եւ այնպէս միշտ ալ յոյսով ենք: Այսքան տարի կեանքը կը շարունակուի եւ միշտ յաջողութիւններով կը շարունակուի: □

Հարցազրոյցը՝ «Արծիւ»-ի

ARMENIAN GENOCIDE

THE INVISIBLE WOUND

How much do people know about the Armenian Genocide?

By: Ara Ghougassian, AYF Vancouver "Arshavir Shiragian" Chapter

"If a tree falls in a forest and no one is around to hear it, does it make a sound?"

– George Berkeley

On April 24th 1915 not only did a single tree fall, but a whole forest was demolished; brutally torn apart by men who chopped and hacked down almost every tree. Not a single crack of a snapped branch echoed, nor did the cries of the birds ring out. Not once did the world hear a sound.

Those trees stood for the men, women, and children who were betrayed by their Ottoman government. That forest was Armenia and its people's demise. The Armenian Genocide is an event so traumatic that it has engrained itself into our culture; it is a part of who we are. Our wounds have not healed; they bleed just as red today as they did a hundred years ago. Yet despite this prolonged pain, our wounds are invisible to all but us. It is common knowledge that our genocide is not as well-known as the Holocaust, but let's put that aside for a moment. Other than comparisons to other tragedies, do we empirically know how well our genocide is publicly known? I set out to find out...

Rallying together two fellow AYF-ers, Shant Basmadjian and Ani Markarian, we went out to survey the diverse people of Vancouver. Our hopes were to find out, to what extent do citizens of a progressive, western city know about the tribulations that our small nation, Armenia, had to endure a hundred years ago. It turns out that Vancouver was the perfect playground to put my questions to test. With people of all different cultures and backgrounds here, by asking Vancouverites we were, in essence, asking the world. Still, even with the large diversity I had to be careful with the way we approached the survey. I knew it would be a laborious task and that we would only have enough time to ask a few hundred people. These few hundred people would have to give us enough information to let us draw a generalized conclusion.

I sculpted an outline for the survey to maximize the sample size and to keep the survey brief. I settled on two-hundred people being a reasonable sample size and split that number up into

two groups: university students and the general public of downtown Vancouver. Downtown Vancouver was chosen since it is considered the boiling pot of Vancouver culture, with people of all different races, ages, and walks of life walking the streets. The three universities chosen were the University of British Columbia (UBC), Simon Fraser University (SFU), and Capilano University. Fifty people were asked at each university and fifty people were asked downtown.

The simple question we asked was the following:

Have you heard of the Armenian genocide? To this they could answer: yes, no, or yes but no knowledge. If the answer was a yes, the follow up was; how did you hear about it? We tried our best to ask people of all different ages, races, and genders to get as diverse a survey result as possible.

Armed with a pen and notepad, we stood out in the mild Vancouver winter with cold fingers and a new-found enthusiasm. On the university campuses, the trouble was finding students who had enough energy in between classes and Tim Hortons runs to speak to us. On the downtown front, the trouble was trying to convince passers-by that we weren't Jehovah's Witnesses. To deal with this, our usual hook was that we were students and that we would only need ten seconds of their time. This proved most effective, except for when, in typical Vancouver fashion, we found a lady who challenged our word, literally walking away mid question after roughly ten seconds were up. Nonetheless, after our four days of coffee fueled surveying were up, we were left with a black notepad full of data. We asked and Vancouver answered. It was time to tally up the results.

Hitler has been recorded to have said "Who, after all, speaks today of the annihilation of the Armenians?" Unfortunately Hitler's question still holds relevance today: who does still speak of the Armenian Genocide? It turns out, not many do.

Out of all the places we asked, UBC had the highest percentage of people who claimed they knew about the genocide. Being one of Canada's top universities, this fact is not very surprising. What is surprising though, is that UBC only had 32% of its

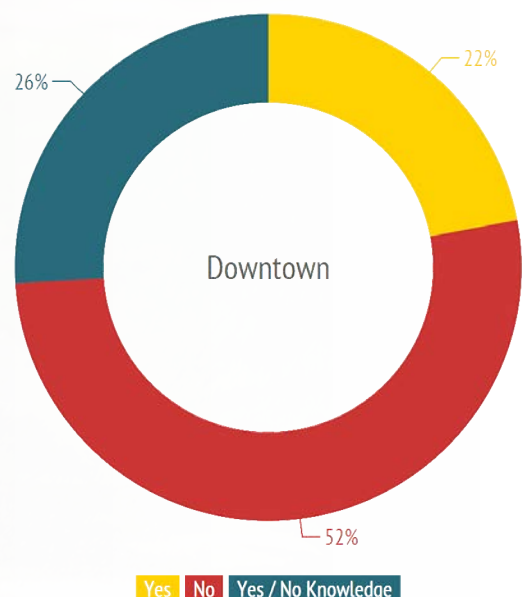
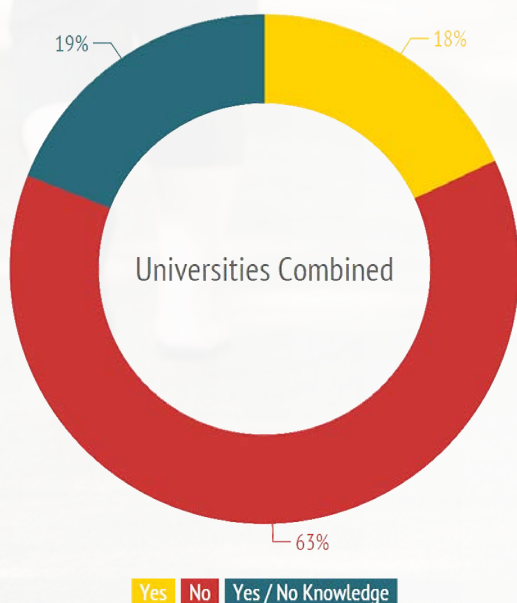
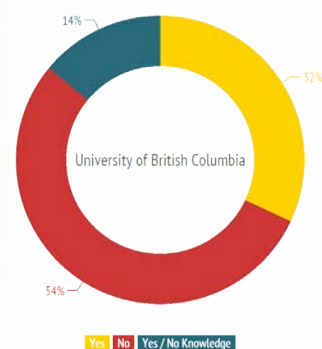
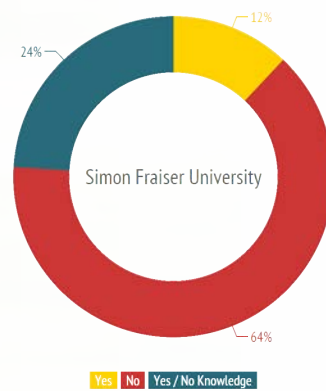
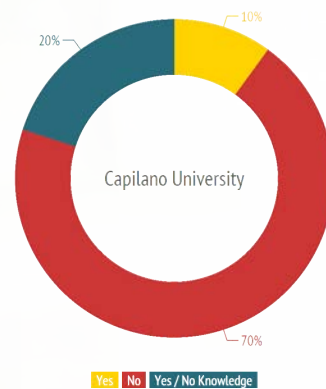
surveyed students answer yes. To let that sink in, I'll repeat the fact: one of the top educational institutions in all of Canada only had 32% of their randomly surveyed students know about the Armenian Genocide. This small number only got smaller once we summed up all the universities. When the one-hundred-and-fifty combined UBC, SFU, And Capilano students' answers were tolled up, the 'yes' rate dropped down to a mere 18%.

Downtown Vancouverites' data wasn't much better, with a 22% 'yes' rate. (All of our collected information is shown at the end of the article) This collected data blatantly supports the hypothesis that our wounds truly are invisible. We bleed yet no one sees our blood.

Now onto some more optimistic news: it isn't too late to change this. While surveying we stumbled upon more than a few people that were curious to hear about the genocide. It is my belief that almost every sane, goodhearted person inherently cares about justice and feels fundamentally uncomfortable to hear about or witness unjust events. When there is an imbalance of good, when justice is not severed, the public will react passionately. I need not point to anything further then the recent Charlie Hebdo riots to back my point up. We, as Armenians, need to generate the same public interest in our genocide. We must explore and use every form of communication we have at our disposal. Through our art: music, film, and theatre; through academics: schools, papers, and lectures; public demonstration, to billboards, and social media campaigns - We must do anything and everything that will peacefully make our presence known.

Our wounds are invisible, yes, and our trees have fallen without sound, but it is not too late to make noise. Justice will only be served once the public hears there has been injustice; and for them to hear, we must shout louder.

□

Ես, դու, ան...

«Ես, դու, ան...» սինակի մէջ կրնաք կարդալ տարբեր տարիքներու եւ սեռերու զանազան եւ այլազան կարծիքները...

Նախասիրած ճաշ՝

Մսաշօթ (լահմաճիւն)

Նախասիրած գրող՝

Յակոբ Պարոնեան

Նախասիրած ասացուածք՝

«Լաւէն աւելի լաւը կայ:»

Նախասիրած երգ՝

«Իմ անունը Հայաստան է»,
Ինգա եւ Անուշ

Նախասիրած ճաշ՝

Ձաւարով փիլլա

Նախասիրած գրող՝

Վազգէն Շուշանեան

Նախասիրած ասացուածք՝

«Որքան ալ դառն ու դժուար
ըլլան պայմանները,
երբեք պէտք չէ յուսահատիլ»:

Նախասիրած երգ՝

«Մովսէս Գորգիզեանի
յիշատակին» («Երասխաւանը
դարձաւ նոր Սուլուխ...»)

KEEPING OUR GAZE UPWARDS: A BRIEF HISTORY OF ARMENIAN ASTRONOMY

By: Chris Joly, AYF Toronto "Simon Zavarian" Chapter

Since the beginning of time, Armenians have cast their gaze upwards- fascinated by the thick blanket of stars above our ancient homeland. The placement of rocks by our ancestors is one example of this, as they were undoubtedly settled using these astronomical guidelines. From Karahunj to Byuragan, Armenians have never stopped looking up, and most likely never will. More recently, during its time as a Soviet state, Armenia was considered an astronomical powerhouse and despite recent turbulence in the country, the state of its astronomy program remains respectable.

The move towards scientific supremacy during the time of Soviet Armenia pushed the country to the forefront of astronomical discovery amongst its fellow USSR counterparts. There are a number of names and events in our recent communal history that cannot be forgotten during a discussion of Armenia's astronomical presence.

VICTOR AMBARTSUMIAN

Victor Ambartsumian is a name synonymous with Armenia's exploration of the starry skies. This internationally respected scientist attended Leningrad University, where he was a prominent figure in the scientific community. He founded the Byuragan Astrophysical Observatory (BAO) in 1946, and acted as its director until 1988. Thanks to

his hard work and the work of his contemporaries, it remains one of the best known observatories on the planet. Working at the BAO, he pursued a variety of theories that have been enlightening in the world of astronomy and cosmology, such as the Invariance Principle, the early life stages of stars, stellar associations, and active galactic nuclei.

From 1948-1955, he was vice-president of the International Astronomical Union (IAU), and from 1961-1964, its president. He helped found the Armenian Academy of Sciences and became its vice-president, and later its president in 1947. He worked to share his knowledge of the skies with his contemporaries and one of the ways he garnered success here was through his style of presentation, where he quoted poets and philosophers, attracted many intrigued astronomers to listen and observe. He published over twenty books, over two-hundred scientific papers, and several articles. He received numerous medals and prizes from many nations for the work that he did, and was well revered by his contemporaries.

Ambartsumian passed away August 12, 1996 and is regarded as one of the most prominent scientists of the twentieth century. On his eightieth birthday, Subrahmanyan Chandrasekhar, (an astrological superstar in his own right- the founder of the point where a white dwarf star can collapse into a neutron star) wrote about his esteemed friend and colleague: "There can be no more than two or three astronomers in this century who can look back on a life so worthily devoted to the progress of astronomy." His legacy continues at the BAO, where he made great discoveries alongside some of his contemporaries.

BENYAMIN MARKARIAN

A student of the great Ambartsumian who, under his close guidance, successfully defended his thesis on a paper he wrote called, "The fluctuations observed in the visible distribution of stars and the cosmic absorption." In 1946, Markarian worked alongside Ambartsumian in helping establish the BAO, where the majority of his discoveries would take place.

Markarian played a big role in building the BAO. He helped select the observatory's current site, and even assembled almost all of the telescopic equipment there. The work that he did at the BAO was extraordinary. He pursued theories related to the physics of stars, star clusters and galaxies. He confirmed that stellar associations expand over time. He created a new classification of stellar clusters, which led to his publication of a book called, *An Atlas of Different Types of Stellar Clusters* in 1952.

However, this was only the beginning of his career. In 1963, he found over seventy-three galaxies that had unusual spectral pattern. As a result, he created a method of finding these galactic bodies, which led him to use that very method in the BAO's first survey of the night sky from 1965 to 1980. That survey found over fifteen-hundred celestial objects of that same type, which have been named after its discoverer. Collaborating with other astronomers in the Soviet Union and the United States, these galaxies were observed and our understanding of the Universe became more refined.

It is a source of great communal pride that this discovery is considered one of the most important achievements of twentieth century physics. In addition to his work, he was also active in many organizations- realizing the importance of spreading the word surrounding this science and encouraging his contemporaries to get involved in its ongoing expansion. These organizations became the public face for Armenian astrological advancement and their success is accredited largely to Markarian's hard work.

The organizations he was active in were the IAU, Academy of Sciences of the Armenian SSR, the Astronomical Council of the

USSR Academy of Sciences, among many other organizations. Markarian published more than a hundred scientific papers during his lifetime, and passed away on September 21st 1985.

ARMENIA'S ASTROLOGICAL PROGRAM: POST-SOVIET ERA

Due to the collective powers and resources of the USSR, Armenia's astronomical community greatly expanded at the time. While Armenian astronomers revolutionized the astronomical and cosmological communities, things became harder after the dissolution of the Soviet Union.

Many astronomers living in Armenia were put in a tough situation. Most left Armenia for other nations and The Armenian National Academy of Sciences (an organization that Ambartsumian helped establish) reported that it, like other Armenian institutions, struggled due to major cuts by the government.

From 2003-2009, the Armenian Astronomical Society (AAS) was unable to pay its annual membership fee. The IAU graciously waived the AAS's fees mostly due to the deep reverence that Armenian astronomers have in the scientific community. However, this was not a permanent solution and after the IAU waived five years' worth of fees, the AAS accumulated approximately \$22,000 in debt to the IAU.

The BAO's director at the time, Hayk Harutyunyan, addressed a news conference and appealed to all Armenians - "By losing International Astronomy Union membership, Armenia will be deprived of many benefits, [such as] international connections, scientific and financial assistance." Harutyunyan also commented that in addition to possibly losing IAU

membership, the lack of government funding might cause Armenia to lose its scientific capability.

THE DIASPORA RESPONDS

A Canadian Armenian General Benevolent Union (AGBU) member, Chahe Tanachian, who graduated from the AGBU Armen-Quebec Alex Manoogian School of Montreal and is its current principal, came to the AAS's aid on July 19, 2009, calling for Armenians all over the world to donate money to the AAS so it could pay off its debts.

Armineh Garabedian, who was president of GlobVision Inc. was the first to answer that call and paid the fees from 2004. Then, Armenian National Academy of Sciences president Radik Martirossian paid for the fees from 2008. In total, \$10,000 was raised and paid to the IAU. The rest was paid off by the Armenian government. As a result, AAS's suspension was halted, and it remained a full member. In the latest decision on this matter, the Armenian government has agreed to pay for the AAS's membership fees and it hasn't missed a payment since.

THE BYURAGAN ASTROPHYSICAL OBSERVATORY (BAO) TODAY

Today, 23 years after Armenia's independence, the BAO has over seventy-five researchers, twelve of whom are Doctors, while thirty-eight are PhD candidates. Despite poor funding from the government, the BAO is doing well and is currently working on collaborations with other astronomers in France, Germany, Italy, the United Kingdom, Spain, Russia, the United States, Mexico, Japan, China, India and other nations. Its researchers are involved in studies of young stellar objects,

variable stars, many active galactic nuclei, observational cosmology, radioactive transfer theory, and are also digitizing the BAO surveys. The BAO is still productive due to these collaborations with other nations; however, the future of Armenian Astronomy remains to be seen.

ARMENIA'S ASTRONOMICAL COMMUNITY: LOOKING AHEAD

Most will agree that no matter how rich and notable Armenia's astronomy program has been in the past, what is of utmost importance is moving it forward by embracing the newest theorem and technological advantages available.

One way to stay remain relevant within this scientific community is by engaging in collaborations and partnerships with other likeminded associations. Currently, there is collaboration between the BAO and the Hamburg Quasar Survey team to combine their databases, in order to make one large database for virtual observatories. Once the current project of digitizing the BAO surveys is complete, it will create a database of twenty-million objects.

Since there is no other observatory that is as active as the BAO in Armenia, it is likely that the BAO will continue to be the country's center for astronomy. Many astronomers started in the BAO, and it has the potential to attract many young astronomers from all over the Caucasus to train in and learn about astronomy and cosmology.

Throughout a tumultuous history of both ups and downs, Armenians continue to look to the skies, and we will keep our gaze upwards and interstellar forever. □

Անդրանիկ Շառուկեան - Մանկութիւն չունեցող յեղափոխականը

Ռուբէն Ճանպազեան, Թորոնթոյի «Ս. Զաւարեան» մասնաճիւղ

Շուրջ 12 տարիներ առաջ, Հայ Դատի եւ Հայ Գրականութեան ուսուցիչս՝ Պրն. Մուշեղ Գարագաշեանը, զիս ծանօթացուց Անդրանիկ Շառուկեանի էջերուն. նախ՝ «Մանկութիւն չունեցող մարդիկ» զլուխ գործոցին, եւ յետոյ՝ «Թուղթ առ Երեւան» սքանչելի բանաստեղծութեան, որոնք շուտով եղան իմ նախասիրած երկու գրական գործերը եւ առիթը տուին որ աւելի մօտէն հետեւիմ Հայ գրականութեան:

Եղեռնէն վերջ, Հայ գրականութեան լուսագոյն գրողներէն՝ բանաստեղծ, արձակագիր, խմբագիր, հրատարակիչ, հրապարակախօս, Անդրանիկ Շառուկեան ծնած է 1913-ին, Սեբաստիոյ նահանգին Կիւրին քաղաքին մէջ:

Շառուկեան՝ յեղափոխականը

Մեր անցեալի յեղափոխական սերունդէն էր Շառուկեան եւ իր արեան մէջ կը կրէր յեղափոխական ոգին: Եղեռնէն կու գար, ու ան ապրած էր որբանոցի դժուար կեանք մը: Այս կեանքի հետեւանքով է որ Շառուկեան դիմեց Հայ գրականութեան: Հայերէն գիրք ու թերթ կարդալը իրեն համար եղան ոչ միայն հաճոյք, այլ նաեւ պահանջք: Ան գրեց բանաստեղծութիւններ, պանդուխտ Հայու կեանքը նկարագրելով, որոնց ընդմէջէն ըսաւ կրակոտ եւ կարօտի խօսքեր: Իր ամենայայտնի բանաստեղծական գործերը եղան «Թուղթ առ Երեւան»-ն ու «Ուխտ Արարատին»:

Ան գրեց արձակներ, ու խենթանալիք մանրամասնութեամբ նկարագրեց որբանոցային կեանքը, փաստելու համար որ Հայը դժոխքէն իսկ կրնար վերապրիլ: Ան եղաւ խմբագիր, ու խօսեցաւ ոչ միայն Հայ ժողովուրդին ցաւերուն մասին, այլ ցոյց տուաւ թէ սփիւռքի պայմաններուն տոկալու միակ ճամբան հայրենիքն է՝ պետական ինչ կարգ ալ տիրէ հոն: Շառուկեանը հաւատացած էր, որ բոլոր բարիքները կրնան ծնիլ հայրենի հողէն:

Շառուկեան եղած է Դաշնակցական եւ դեկավար: Իր կազմակերպական գործունէութեան մէկը կարելի է համարել մերձաւոր արեւելքի Հայ գրողներու համագումարը, որ արձանագրեց մեծ յաջողութիւններ: Ան ըմբոստ մըն էր եւ յեղափոխական մը, ու անոր յեղափոխական ոգին զգալիօրէն ներկայ է իր բոլոր գրութիւններուն մէջ: Հայ, Հայութիւն, Հայ գիր եւ Հայ մշակոյթ բառերը, միշտ բարձր հնչեցին իր գրականութեան մէջ: Շառուկեանի կուսակցական գործունէութեան կեանքը դադրեցաւ կուսակցութենէն

հեռացումով, 1956-ին, առանց կորսնցնելու իր յեղափոխականի նկարագիրը:

1944 թուականին, Գէորգ Աբով Սովետահայ բանաստեղծ կը գրէ «Մենք չենք մոռացել» խորագրով, կարճ, 6 տուներէ բաղկացած բանաստեղծութիւն մը, որուն տողերուն մէջ ան կը մեղադրէ Հայ Յեղափոխական Դաշնակցութիւնն ու իր անդամները իբրեւ Հայ ազգի ու ժողովուրդի ամենամեծ դաւաճաններն ու ոճրագործները:

Աբովի բանաստեղծութիւնը ուղղակի խանգարած է Շառուկեանին: Ի պատասխան «Մենք չենք մոռացել»-ին, 1945 թուականին ան գրած է երկարաշունչ «Թուղթ առ Երեւան»-ը: Թէեւ Գէորգ Աբովի բանաստեղծութիւնը ուղղուած էր ամբողջ կուսակցութեան, Շառուկեան իր անձին վրայ առած է բոլոր վատ խօսքերը, ու այդ հասկացողութեամբ ալ որոշած է պատասխանել Աբովի ամբաստանական բանաստեղծութեան: Օրինակ՝ հետաքրքրական է որ բանաստեղծութեան առաջին մի քանի էջերուն մէջ

Շառուկեան կը գրէ՝

*«Հայրենի երկրից դու ինձ ես յիշել,
Ինձ գիր ես գրել բառերով հատու,
Ու բառերիդ մէջ դրել ես կրակ...»*

Աբով ոչ մէկ ակնարկ ըրած է Շառուկեանին ոչ ալ ուղղած է բանաստեղծութիւնը իրեն: Շառուկեանը պարզապէս պարտականութիւնը յանձն առած է պատասխանելու եւ լռեցնելու Աբովին, որպէս դաշնակցական: Շառուկեան անհրաժեշտութիւնը զգացած է ցոյց տալու սովետամետ եւ հակա-դաշնակցական մտաւորականներուն որ սփիւռքի հայութիւնը մեծ զոհողութիւններ կ'ընէ պահպանելու Հայ գիրն ու գրականութիւնը, մշակոյթն ու աւանդութիւնները օտար ափերու վրայ:

«Թուղթ առ Երեւան»-ը Շառուկեան կ'ուղղէ Աբովի եւ խորհրդահայ մտաւորականութեան ընդհանրապէս: Ան կը հրաւիրէ զանոնք քաղաքական-քաղաքական մղումներէ հեռու ժալու, եւ արդարօրէն գնահատելու մօտիկ անցեալը՝ Հայ Յեղափոխական Դաշնակցութեան ու անոր փառապանծ դեկավարներուն, որոնք կերտեցին անկախ պետականութիւն 1918 թուականին, արձանագրելով փայլուն յաղթանակներ

Սարգսյանի, Բաշ ապարանի եւ Ղարա-քիլիսի ճակատներու վրայ:

Ծառուկեան կը բաղդատէ Հայաստանի ազատագրական շարժման գործիչներն ու Ֆետայիները՝ Հայ առաքելական եւ փջնադարեան հերոսներու եւ զօրավարներու հետ, ինչպէս՝ Հայկ նահապետին, Սասունցի Դաւիթին եւ Մամիկոնեաններուն: Ոչ միայն կը բաղդատէ, այլ նմանութիւններ կը գտնէ ու կը համեմատէ. նոյն կարեւորութիւնը կու տայ անոնց:

Հետաքրքրական է նաեւ որ Ծառուկեան, իբր Արեւմտահայ գրագէտ, որոշած է գրել «Թուղթ առ Երեւան»-ը արեւելահայերէնով: Այս փաստ է որ ան ուզած է թէ

ժամանակակից Հայաստանի մտաւորականութիւնը ոչ միայն կարդայ բանաստեղծութիւնը, բայց նաեւ ամբողջութեամբ հասկնայ ամէն մէկ բառ, ամէն մէկ գաղափար:

Որքէն՝ գրագէտ

Ծառուկեան անցուցած է որբանոցային տխուր կեանք մը Հալէպի մէջ, կեանք մը որ մանրամասնութեամբ կը նկարագրէ «Մանկութիւն չունեցող մարդիկ» հատորի պատմածքներուն մէջ: Որբանոցի օրերուն գտած է եղեռնէն հրաշքով վերապրող մայրը տիկին Երանիկը: Այնուհետեւ աշակերտած է Հալէպի Հայկազեան վարժարանը, եւ շրջանաւարտ եղած 1928-ին: 1930-34 թուականներուն, աշակերտած է Պէյրութի Համազգայինի «Նշան Փալանճեան» ճեմարանը, ուր ուսանողութեան շրջանին հրատարակած է «Մոխրաման» անունով վէպը:

Գրական իր սկզբնական էջերը հրատարակած է 1931-ին, աշխատակցելով արտասահմանեան մամուլին: Առաջին գործը՝ «Եղերաբախտ քերթողներ» Վ. Խաժակ գրչանունով, իսկ «Առագաստ» քերթուածներու հատորը, «Մանկութիւն չունեցող մարդիկ» կենսավէպը՝ որբանոցային կեանքին, եւ «Թուղթ առ Երեւան» երկարաշունչ քերթուածը 1935-էն 1955 քսանամեակի ընթացքին:

1947-ին, Հալէպի մէջ կը հաստատէ տպարան «Նայիրին», ուր կը հրատարակէ «Նայիրի» պարբերաթերթը եւ «Արեւելք» օրաթերթը, որուն խմբագիրներէն մէկն էր, ու իր գրած խմբագրականներով կը դրսևորէր կազմակերպուած Հայաստան ներգաղթին անօրինական քայլերը եւ ստախոսութիւնները: Հետաքրքրութեամբ կը կարդացուէին նաեւ «Արեւելք»-ի մէջ իր գրած պիծակ ստորագրութեամբ գրութիւնները, որոնց ընդմէջէն կը խայտառակէր օրուան հրապարակախօսութիւնները:

Ծառուկեանի ամենէն հետաքրքրական յատկանիշներէն մէկն էր որ կրնար ճամբու նօթ մը վերածել գեղեցիկ գրականութեան իր գործածած լեզուի հմայքովը: Օրինակ՝ «Հին երագներ, նոր ճամբաներ» գիրքը գրած է 1960-ին, Հայաստանէն ստացած իր տպաւորութիւններու մասին:

Անդրանիկ Ծառուկեանը յետ-եղեռնի կամ ինչպէս կը կոչուի «վերյայտնութեան սերունդի» ամենէն տաղանդաւոր քերթող ու արձակագիրներէն է: 1930-1980 յիսուն տարուայ շրջանի Հայ գրական կեանքին մէջ, ան կը յատկանշուի լուսաւոր դէմքերէն մէկը: Անոր գեղարուեստական որակով լեցուն բանաստեղծութիւններն ու արձակները, նոյնքան արժէքաւոր եւ ազդեցիկ են որքան իր քննադատական ոճը: Անոր գրականութիւնը եղաւ սրատես, սրամիտ եւ լեցուն գեղագիտական հակումներով:

Ծառուկեան նաեւ գրած է Ռուբէն Սեւակի մասին «Մէրը եղեռնի մէջ», հրատարակած 1987-ին եւ արժանացած Ռուբէն Սեւակի անուան մրցանակին: «Երագային Հալէպը» 1979-ին, եւ «Վերջին անմեղը» 1980-ին: Յետ մահու հրատարակուած են՝ «Սփիւռքի տասնամեակներ», «Առկայծող Հայեր

Եւրոպայի լոյսերուն մէջ», «Մեծերը եւ միւսերը» եւ «Ամերիկեան կողմնաշխարհի» գիրքերը:

Մանկութիւն մը՝ առանց մանկութեան

Մանկութիւն Չունեցող Մարդիկը ինքնակենսագրական վէպ մըն է եւ Ծառուկեանի ամենայայտնի գործը: Գիրքը կը բաղկանայ իրարու թեթեւօրէն կապուած պատմութիւններէ, ուր հեղինակը կը պատմէ իր որբանոցի կեանքը: Մանկութիւն Չունեցող Մարդիկը Սփիւռքահայ գրականութեան ամենածանօթ գիրքերէն է, եւ արժանացած է բազմաթիւ վերահրատարակութիւններու, թէ՛ Սփիւռքի զանազան գաղութներուն եւ թէ՛ ալ Հայաստանի մէջ: Հետաքրքրական է թէ հարցազրոյցի մը ընթացքին, Ծառուկեան կ'ըսէ թէ Մանկութիւն Չունեցող Մարդիկը իր նախասիրած գիրքն է:

Թէեւ գիրքի բոլոր պատմութիւնները շատ հետաքրքրական են եւ տպաւորիչ, «Կաղանդ» խորագիրը կրող պատմութիւնը յատկապէս խօսած է իմ սրտիս: Խօսած է իմ սրտիս, որովհետեւ մի քանի էջերու մէջ եւ մէկ դէպքի մասին նկարագրումը՝ ամբողջ կեանք մը կը ներկայացնէ: Հարազատօրէն ընթերցողին կ'արտայայտէ որքի մը դժուարութիւններն ու գուարժութիւնները, մտահոգութիւններն եւ նեղութիւնները, ուրախ եւ տխուր դէպքերը: Կ'արտայայտէ որբերու պարզութիւնն ու չքաւորութիւնը: Բայց ամենէն կարեւորը, պատմութիւնը եւ գիրքը ընդհանրապէս մեզ կը ներկայացնէ ցեղասպանութենէն վերապրած ու որբացած սերունդի մը ապրած կեանքը եւ անոր հետեւանքով՝ ապրելու եւ Հայ ապրելու ձգտումը:

Այսօր, այդ օրերէն գրեթէ հարիւր տարիներ անցած է, որ համաշխարհային պատմութեան համար թերեւս ոչ մէկ նշանակութիւն ունի: Մտաբերելով Հայ որբերու առօրեան, կ'ուզեմ բաղդատական մը ընել մերօրեայ կեանքին: Որքան բախտաւոր ենք որ այս օրերուն, սփիւռքի բոլոր գաղութներու մէջ, հաստատուած են վարժարաններ, Հայ Կեդրոններ, եկեղեցիներ, իրենց լաւագոյն յարմարութիւններով, որպէսզի հայոց լեզուն, պատմութիւնը, մշակոյթն ու հաւատքը հանդարտ ու անվտանգ միջավայրի մէջ կարենանք սորվիլ եւ սորվեցնել մեր գալիք սերունդներուն: Այսօր մենք կ'ապրինք առատութեան եւ ճոխութեան մէջ, ու օրինակ առնելով մեր նախահայրերու ահաւոր կեանքէն, պէտք է բարձր գնահատենք մեր հանգիստ կեանքը: Եթէ մեր հայրերն ու մեծ հայրերը կրցան պահել իրենց ինքնութիւնն ու մայր լեզուն, մենք պատճառ չունինք կորսնցնելու զայն ու ճերմակ ջարդի զոհ երթալու մեր հանգիստ պայմաններու մէջ:

Ծառուկեանի արժէքը

Որքան բախտաւոր ենք որ Ծառուկեաններու նման մեծ ուսուցիչներ կրցան մեզի փոխանցել հայոց լեզուն, գիրն ու գրականութիւնը: Եւ աւելին, մեզ փոխանցեցին մեր ողբալի

անցեալը, որպէսզի մենք, լաւատեղեակ մեր պատմութեան, կարողանանք գնահատել մեր ներկան եւ ձգտիլ մեր ժողովուրդի արդար իրաւունքներու իրականացման: «Մանկութիւն չունեցող մարդիկը»-ն ու Ծառուկեանի բոլոր հատորները կրնան օգտագործուիլ որպէս վկայարան եւ փաստաթուղթ մեր նախահայրերու չարչարանքին եւ տառապանքին:

Ծառուկեանի գրականութիւնը եղաւ բոլորովին անկեղծ եւ առանց ոչ մէկ շինծու էջի: Ան մեզի կապեց մեր անցեալին, մեր մայրենի լեզուին, մշակոյթին, հայրենի հողին եւ յաւերժական Հայաստանին:

Ծառուկեանը մահացաւ Փարիզի մէջ, 20 Մայիս 1989-ին: Ան դժբախտաբար չի տեսաւ ազատ եւ անկախ Հայաստանը, սակայն ան եւ անոր գրականութիւնը միշտ ապրեցաւ այն տեսլականով որ օր մը, անպայման, Հայ ազգը պիտի հասնի սրբազան լեռան կատարին:

** Յատուկ շնորհակալութիւն Ծառուկեանի գործընկեր՝ Գրիգոր Հոթոյեանին, որ ջանք չխնայեց ու մանրամասնութեամբ ինծի նկարագրեց անոր կեանքն ու արժէքները: Գրիգոր Հոթոյեան եղած է զրաշար, խմբագիր, ուսուցիչ ու տնօրէն ազգային ամէնօրեայ, ամառնային ու կիրակնօրեայ վարժարաններու մէջ՝ Սուրիա ու Գանատա:*

□

Unusual **meet** Usual.

He's kept it a secret from his parents, because he, Shant Gamorian, like anybody else, deserves the right to have fun.

Until now, this meant a weekly outing to the cinema with the gang; Charles Bronson, Jack Nicholson, Alain Delon were cast under heavy observation. Their subtle glances, the way they moved were dissected, talked about.

Now look, oh labourer father who forges iron: don't be under the impression that Shant will display the skills of a Casanova anytime soon. You're the one who signs off on his report card every two months:

Artin Garabed Gamorian. Congeniality: good. Tardiness: satisfactory. Absences: none. Observations and Notes: Must try to speak less during class.

And you can't help but think, it's not his fault, he gets it from his mother.

Average marks: somewhere between 80-85. Gym: 95.

Mrs. Spoug, as much as you worry about your child, you're proud of him with a measured gusto, though not without certain complaint: "I'm drained from washing my son's basketball uniform. Can you believe it, at least two games a week, sometimes three?!"

Consequently, the act in question will take place under your roof. It's a big house, clean, neat. Flowerpots are cuddled with tapestries, and the ashtrays need not be jealous. For tapestries cushion their rear ends as well. Also, it's worth mentioning that it's got two floors. There aren't any pestering neighbours that will spread news like wildfire- from Bourj Hamoud all the way to the city's innermost roundabouts for the masses to hear.

The main factor that lead to the orchestration of the evening, Mrs. Spoug and Mr. Artin, is Sona. Yes, that delicate classmate, who receives and exchanges sweet nothings via notebook with your son. Take a second to think back how many countless wishes were cast upon Shant's being when he was born? Now you must sit back with arms crossed and relax. Allow those aspirations to come into fruition. The two of you weren't even supposed to be there that night. The house was meant to be empty.

Vahe, a friend of Shant with years of allegiance under his belt, presented his case: "Shant, take a second to think about it, we

need to do it at your house. Ten, twelve people, tops. We'll invite Sona and Anita and we'll tell them, we'll finally tell them!"

This, of course, was the most important cause. Shant and Vahe were going to unburden their feelings. They would finally get it off their chest, they had to.

Shant - How about if they slap us?

Vahe - No dude, that's why we'll make sure we cover all our bases first. What do you think parties are for anyways? You dance, and then you subtly take her hand. You observe: has she taken your hand as well? Has she awarded you with a delicate squeeze, or no? If yes, you proceed to dance gently, face to face, cheek to cheek. Then you pull back, you look intently in her eyes...

Shant - You close the blinds...

Vahe - Yes sir.

Shant - We unleash the Elvis Presley record.

Vahe - But of course...

Shant - First we'll start with some rock, then transition to some slow temp, that's when...

Vahe - You're on track. But before that, we offer her a drink.

Shant - We don't have any liquor at home.

Vahe - Why must you be such a child? Don't worry, we'll get some. You just make sure you got the ice covered.

The doll on display in the shop window caused them to stop. A gift must be procured for their "girls". They went in with the intention to buy perfume. It was hard; they had no experience with any brands in particular. They explained to the salesperson that it should be appropriate for evening wear.

The perfume was left with Shant for five days. During those five days, he rehearsed, on average about twenty hours a day. I'll say: "Sona, I chose this perfume especially for you. It has the fragrance of a rose, and the rose symbolizes love..." Or: "Sona, please accept this minor gift as a token of my..."

"Token of what idiot? Stop being so old fashioned! You're better off cutting your speech half way, and emoting with your eyes, just like Redford did. My Fair Lady has nothing on you Sona, you're the reason

why I started writing sonnets and riding motorcycles... Promise me you'll never cut your hair. This Sunday leave it down, let it rest on your shoulders, with those elegant, dainty earrings you wear so well..."

Vahe - Bro, tell her...

Shant - Huh?

Vahe - Tell her!

Vahe's eyes channeled encouragement.

Shant - S...SS...Soona, I like your dress.

Sona - Really? I got it from Boutique George, you know the place right? Right by that new discotheque

Vahe - Red really is your colour.

At this moment, the sweat began to drip off his brow at such an assertive, relentless pace, that he was forced to conceive an explanation: "It's pretty warm in here..."

He continued to dance, and because something had awakened in him...

Shant - That discotheque has a lot of great cassettes. I love music. I've always been a fan.

Sona - Dancing is great too...

Vahe - Shant, did you tell her?

He raised his brows, his scalp demanded a scratch, but his hands were occupied. Vahe's face was mirroring a certain kind of smile: a smug smile. I guess he got it out of the way. He'll do the deed as well..."Sona, I love you..."The whole thing would take half a second. But, think about the aftermath. Can you imagine? They'll go to the theatre by themselves. Once inside, they'll sit hand in hand. In the classroom, they won't exchange compliments via crumpled up notes; that's beneath them. They'll tell each other everything, full disclosure.

Vahe - C'mon, just do it!

Shant - Vahe, did you do it yourself?

Shant's eyes were the ones doing the talking. Vahe raised his brows.

Vahe - Let's go change the music.

They shuffled towards the record player. Vahe whispered:

Vahe - You need to discreetly take her inside and tell her there. When you guys are done, I'll go in with Anita.

Shant - Yeah, that's what I was thinking, that's what I'll do.

Sona looked truly beautiful, and quiet.

Vahe - Did you...wanna go inside?

Sona - Where?

It's as if she knew there was an inside to go, but wasn't sure what direction.

Vahe - Inside, to my brother's room.

They trailed inside, and closed the door behind them like two mourners. There was simply no strength left to lock eyes. Naturally, they felt if each others gazes were met head on, something would explode, somewhere.

Sona eyed the ground, and slowly made her way to the edge of the bed. She raised her stare to eye level, and with a voice muted of expression inquired:

Sona - Is this Raffi's cupboard?

Shant - Yeah.

Sona - Is...is that his hanger?

Shant - Yes, and that's his hat.

Titans from the world of film, I challenge you to express in real life what you so eloquently, effortlessly express in front of machines and cameras alike.

Sona - I guess those are his books...hmm...English.

Shant - There are French ones as well.

Sona - I guess he knows French?

Shant - Night school, he gets by.

Sona - Nice, my cousin goes to night school too.

Shant - What's your cousin's name?

Sona - Ardem.

Shant - Oh yeah, the one with the Bimmer who grabs you from school sometimes. Last time I saw him someone had scratched his bumper.

The silence, confused, opened its arms and sashayed from one corner of the room to the next.

Sona - Let's go outside.

Shant - This is his pillow...

Sona - I need to get home, my mom's probably waiting up for me.

The door was briefly knocked and then swung open. Vahe's face was revealed, and then pulled back with the sentiments of: "Oops...My bad..."

After Vahe's disappearance, Shant - who was by the door- rested his back on its frame, gripped the handle and with one stressed sentence...

Shant - "S...S...Sooonaa, I love..." was announced.

It was as if he would succumb to the ground, but he did not fall. Sona got up from her spot, and got closer. No, more like only a couple of steps, and...

Sona - Kiss me.

Shant - How?

He meant to say, "Me? Now? But why?" But all he could come up with was, "how?"

Sona - Kiss me just like they do in the movies.

Sona simply didn't understand him. His chest was going to burst, his

heart ready to spontaneously combust. Was now the time for their lips to embrace? How was he supposed to position himself close to her, without melting en route? And of course, he had it all planned out. First, he was going to give her the perfume. He would bust out his monologue, "You represent love...Sona...everytime I..."

Sona had reclaimed her seat at the edge of the bed, her head held low.

And suddenly...

"Hurry, fast..." Vahe's voice made its way through the door. The music was silenced. The sound of things being relocated stirred the air. Shant, perplexed, wasn't quite sure how he opened the door. The ashtrays were being cleansed. The empty bottles made their way beneath couches and chairs alike. The windows were opened. The stubborn waft of Marlboro smoke proved resilient, not ready to be expelled.

Mrs. Srpoug was confused as she welcomed the steps of the family home. It only lasted briefly. "Don't even start; it could have been a lot worse. Jesus Christ, let's count our blessings that no one got hurt".

The noise, like a crate of fresh fruit, hit the staircase and tumbled its way onto the street.

Vahe had already planned his exit strategy. All Shant could do was clumsily mutter a few words.

Shant - I'll be back...I need to drop her off.

They hit pavement, himself, his fire, and his Sona. Coffee, booze and cigarettes were contributing equal parts to what seemed like an uncoordinated ballet in Shant's stomach. They swished left, then swished right.

Sona's palm in his palm, his parents rage waiting his return at home.

On his way back home, he stopped by Panos' shop. He started to get lost in worry. But, no, why would he? He loved Sona - this he could confidently proclaim: one. He was seventeen years old: two. What did they want from him? three. This was also his house...If they're so unhappy with him, they should have never brought him into this world: four.

As Shant was going through this inner dialogue, Baron Artin was exercising his classic "oofs" of disapproval, two by two. Mrs. Srpoug delicately rearranged the fabric on the couches, that had been mischievously been used to mask the sight of glorious whisky bottles.

"Hey," she said..."Let's walk over to Bedros'. We'll sit on the balcony...You'll play some backgammon...Don't open your mouth at all about this, they'll make us the subject of gossip and disapproval. This is a sensitive topic"

Mr. Artin pondered briefly. It was a sensitive topic. After surrendering to a final couple of "oofs" he said, "I'll keep quiet, you just try to work on keeping the tongue in check." □

By: Vehanoush Tekian, translated by Varak Babian

People talk.

As the seasons change and fall turns into winter, we can't help but think about the changes we'd like to see in our native Armenia. We were curious to see how fellow Canadians, who have connections to different parts of the world, would like to improve their native homelands.

Bryan
Freelance Journalist, 32

As somebody that has worked his entire life in Canada and worked in the media for a long time, I've noticed that there has been a drastic decrease in the availability of jobs in the field. I'd like to see more funding for the media and less restrictions. This will encourage fresh eyes and talent to engage in this industry.

Veki
Student, 22

My parents are proud Serbian. They often talk about how they wish our country's relationship with Croatia would be more smooth. Not getting along with your neighbours can be a very bad thing.

Winston
Chef, 47

There needs to more focus on education in my native Jamaica; kids now don't want to pursue a higher education there. A shift in priorities is needed.

Naomi
Entrepreneur, 33

I love my country. I love Canada... But as a member of the First Nations it's hard to swallow some of the injustices that have occurred over the years. There needs to be a bigger focus on Native rights.

Mohammed
Student, 41

I'm from Iran. YouTube is blocked there. It is my wish for there to be no internet censorship in the country. Transparency is important, and it needs to start with something like YouTube- something we all take for granted here but can be a huge platform for young people to bring in a new way of thinking.

Jack
Actor, 20

There's a referendum coming up on marriage equality in Ireland. I hope it passes with a unanimous yes vote. Also, I'd like to change the fact that those on top have control and share only amongst their cronies..But that might be more of a global thing than exclusively Irish.

Կարծեք... Take a look...

film | music | literature | social media

NO ONE WRITES TO THE COLONEL,

Armenia – Vahe Yan

Artsakh's war for independence is often viewed as an important victory, one that helped nurture and strengthen the damaged psyche of Armenians. One less known fact is

how Armenian forces were supplemented by individuals representing other former Soviet republics. 2014's The Golden Apricot Festival brought to screen this short film, exploring the story of Vitaliy Radchenko, an ethnic Ukrainian who joined his Armenian brethren in battle. The war was fought and won, though Vitaliy was left disabled, and not permitted to return to his native land.

Vitaliy speaks Armenian fluently, and in the film discusses how he would risk his life in a heartbeat once more if Artsakh ever needed to be defended. His damaged hand serves as a reminder of battle, and his grim reality of not having enough to get by is framed by his immense pride and the memories of better days. Through constant cigarette smoke, Vitaliy speaks about Artsakh and his lifelong support for its safety.

The film's landscape is rough and grainy, a seemingly perfect match for the target it follows. Vitaliy lives and spends most of his time with other veterans of the war and the camera follows them wordlessly. While medals for courage and bravery are often within the film's frames, a lack of bread and financial stability is conspicuously absent. Vitaliy has requested Armenian citizenship with hopes for some form of stability. He feels he deserves it, and the viewer is lead along on a path to agree.

film

100 YEARS, 100 FACTS

Did you know that the first prime minister in Egypt's modern history was an ethnic Armenian named Nubar Nubarian? Or that one of the oldest works written in Georgian is about an Armenian? These are just two of the many facts brought to you by the 100 Years, 100 Facts project.

The purpose of the 100 Years, 100 Facts project is simple: to educate and raise awareness about Armenian history and culture as a way to commemorate the centennial of the Armenian Genocide. The project kicked off on April 24, 2014. Since then, the 100 Years, 100 Facts team, Lena C. Adishian and Nareg Seferian, have published facts twice a week on their website, linked through its Facebook, Twitter, Instagram and Google+ accounts. For both Adishian and Seferian, the project is not only for remembering, but also celebrating the survival of the Armenian people.

The 100 Years, 100 Facts project is just one example of the many meaningful contributions to the global Armenian community's efforts to honour our victims. We appreciate how they break away from the traditional forms of commemoration and show the world our rich heritage and history instead of playing the usual victim-card...

Facebook: The 100 Years, 100 Facts Project
Twitter: @100yearsfact
Instagram: @100years100facts
Website: www.100years100facts.com

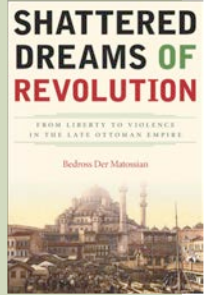

social media

SHATTERED DREAMS OF THE REVOLUTION: FROM LIBERTY TO VIOLENCE IN THE LATE OTTOMAN EMPIRE, – Bedross Der Matossian

Published by Stanford University Press in late 2014, Bedross Der Matossian's Shattered Dreams of the Revolution: from liberty to violence in the late Ottoman Empire, examines the significance ethnic relations played during the last years of the crumbling Ottoman Empire. By using the examples of the Armenian, Jewish and Arab minorities, Der Matossian explains how the Young Turk revolution ultimately failed to attract the minority Ottoman population to its cause. In his book, Der Matossian has used a number of primary sources – from newspaper articles to speeches and sermons – to give readers a thorough understanding of minority politics within the Empire.

As Middle East experiences a new set of revolutions today, the early lessons of the Ottoman Empire, of shattered hopes and dissatisfaction, continue to give us important insights into the disillusion seemingly inherent in all revolutions.

literature

"IMAGINE"

Various Artists, UNICEF Armenia

Backed by UNICEF Armenia and featuring John Lennon's timeless ballad "Imagine", this latest version is presented as a collaboration between some of Armenia's brightest talents: both at home and in the Diaspora. Contributing artists are Alla Levonyan, Isabel Bayrakdarian, Serj Tankian, Gor Sujian, Tigran Petrosyan, Arto Tunçboyacıyan and the Little Singers of Armenia. Their blend of distinct styles and varying vocal techniques manages to ingest the well-known song with a fresh and uniquely nostalgic sentiment: the perfect response to this holiday campaign encouraging both awareness and financial support for the work that UNICEF does with children in Armenia.

UNICEF has tailored this campaign to each region that it operates in, along with a DIY element that encourages supporters to record their own version of the well-known tune. While the Armenian undertaking reviewed here might not have some of the star power other versions boast, the result still remains a well-produced and musically interesting version of a John Lennon standard. The accompanying music video boasts a slick, black and white aesthetic with the requisite children's choir featuring both neatly braided hair and matching uniforms, alongside shots of children who have benefited (or hope to benefit) from UNICEF's work in Armenia. Conspicuously absent from the English version of the video is Serj Tankian whose unique vocals are juxtaposed with images of smiling children and a guitar being expertly played. We do however see the light radiating from Canadian soprano Isabel Bayrakdarian's face as she coaxes Lennon's unique melody up to her own exclusive operatic heights.

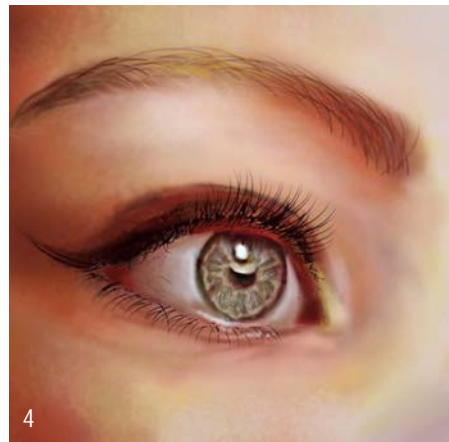
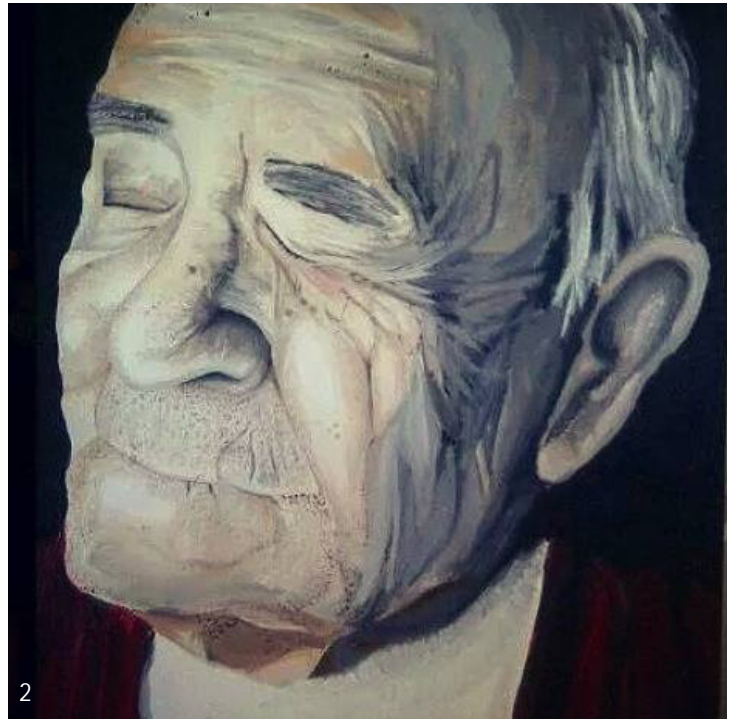
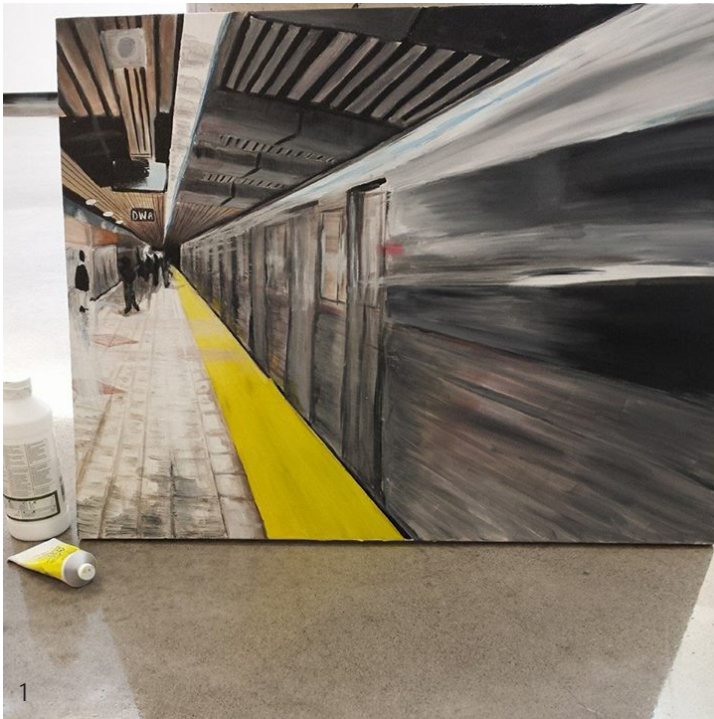
Does this record shatter expectations or redefine the current state of Armenian music? Not really. But after watching the video for the third time and still registering a healthy amount of goosebumps, it would have to be declared a success.

music

FEATURED ARTIST: GARINE YAACOUBIAN

Garine Yaacoubian was born in Toronto, where she attended the A.R.S. Armenian School. She is currently studying at the University of Toronto, completing a bachelor's degree in urban planning, philosophy, and studio art. Garine teaches, both acrylic painting and pencil drawing classes. Her artwork consists of pencil, charcoal, acrylic paint and water colour paint. Garine brings a wide variety of artistic styles, from impressionism to realism. Complicated landscapes, soothing seascapes, architecture and realistic portraits are types of themes she focuses on. She also works with non-traditional art such a digital painting. Her work constantly changes, finding inspiration from books, nature, other artists and her Armenian background.

1. Toronto subway station – acrylic on canvas 2. Armenian survivor – acrylic on canvas 3. Diamond – pencil crayon on paper
4. Digital eye – photoshop 5. Starting portrait – pencil crayon on paper

Lena Ouzounian

SALES REPRESENTATIVE

*“By going the extra mile,
I provide excellent results
for my clients.”*

OFFICE: 416.443.0300 DIRECT: 416.893.6763

EMAIL: lena@royallepage.ca

WEB: www.mytorontohome.com

Signature Realty
IND. OWNED & OPERATED BROKERAGE

SHOPS AT DON MILLS
8 SAMPSON MEWS, SUITE 201
TORONTO, ON M3C 0H5

NOT INTENDED TO SOLICIT THOSE UNDER CONTRACT WITH ANOTHER REALTOR.

Congratulating Ardziv and wishing it continued success

Salon Ambience

*2175 Victoria Park Avenue,
Scarborough, Ontario, M1R 1V6
Tel: (416) 704 3193*

Master stylist & owner: Albert Ajemian

Men's & Women's Cuts. Styles. Colour. Perms. Highlights

AYF YOUTH CORPS CAMP VANADZOR

“If you wish to know the future of a nation, take a look at its youth.”

– Karekin Njdech

**AYF Canada's Youth Corps -
Camp Vanadzor is a 2 week free
of charge summer camp organized
in Vanadzor (Armenia's third
largest city) for children from
8 – 16 years old.**

ՀՅԴ ԳԵՄ-ի Վանաձորի ամառնային ճամբարը
երկու շաբթուան վրայ երկարող
անվճար ճամբար մըն է
8-16 տարեկան պատանիներու համար

**SUPPORT CAMP VANADZOR BY
DONATING @ WWW.AYFCANADA.ORG/YC**

